

หอยกาบคู่

ไพล์ม: มอลลัสกา

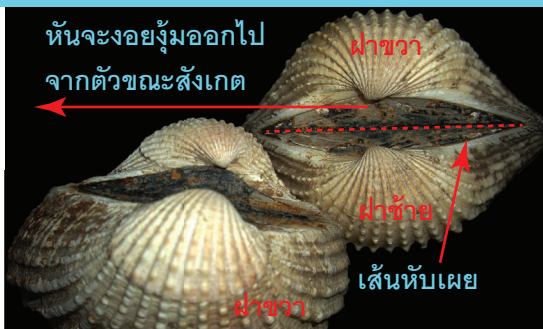
ชั้น: ฟิสิโซพอด; สกุล: โพซิโดโนเมีย

หอยกาบคู่ เป็นสัตว์น้ำจัดอยู่ในไพล์มมอลลัสกา ชั้นไบวาลเวีย หรือฟิสิโซพอด คำว่ามอลลัสกามาจากภาษาละติน แปลว่านิ่ม (ลำตัวนิ่ม) ฝาหอยซึ่งเป็นแคลเซียมคาร์บอเนตมีสองฝามีขนาดเท่ากันและสมมาตรกัน ฝาทั้งคู่ยึดติดกันด้วยเอ็น แต่ภายในฝาดียวกันไม่มีสมมาตรด้านซ้ายและขวา ตัวอย่างเช่น หอยแครง หอยลาย และหอยนางรม หอยกาบคู่มีขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด จนถึง 2 เมตร ส่วนใหญ่อาศัยตามพื้นทะเล แต่บางชนิดว่ายน้ำ บางชนิดเกาะติด บางชนิดขุดรู หัวของพวกหอยกาบคู่ไม่แสดงวิวัฒนาการส่วนใหญ่ไม่มีตา ตีนมีลักษณะคล้ายลิ้มใช้เคลื่อนที่ และใช้ชุดเพื่อแทรกตัวลงไปใต้ตะกอนระบบสืบพันธุ์โดยทั่วไปเป็นสัตว์แยกเพศ

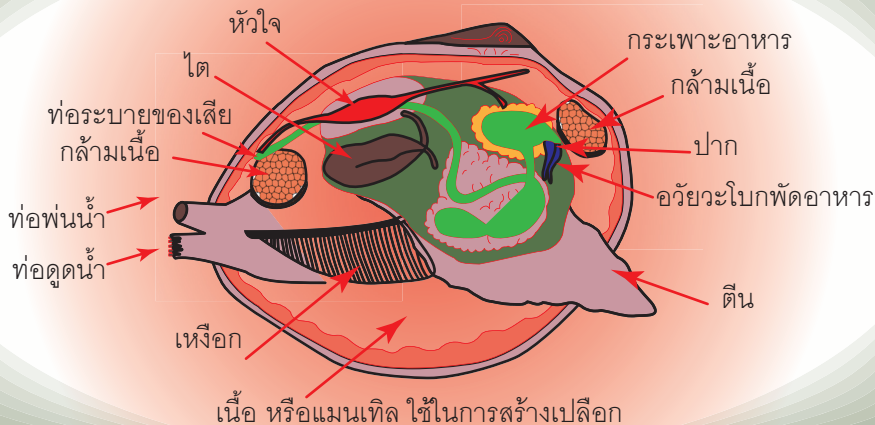
การจัดวางและกำหนดด้านของฝาหอย

การจัดวางเปลือกหอยกาบคู่เพื่อกำหนดด้านบน-ล่าง หน้า-หลัง และฝาซ้าย-ขวา กำหนดให้ด้านหีบเผย หรือบานพับเป็นด้านบน และปากหอยที่เปิด-ปิดได้เป็นด้านล่าง การกำหนดทำโดยหันจะงอยออกจากตัว และให้เรียกด้านที่จะงอยชี้ไปว่า ด้านหน้า ส่วนด้านที่ติดตัวเป็นด้านหลัง และฝาหอยทั้งสอง เรียกเป็นฝาซ้าย และฝาขวา ตามตำแหน่งดังกล่าวนี้

รูปร่างและอวัยวะภายในของหอยกาบคู่

หอยกาบคู่ฝาซ้าย

รูปร่างลักษณะหอยกาบคู่กับการใช้ชีวิต

หอยกาบคู่เกิดในยุคแคมเบรียน ต่อมาในยุคดีโวเนียน หอยกาบคู่ได้วิวัฒนาการ สามารถอยู่ในน้ำ ร้อย และในน้ำจืด ส่วนใหญ่มันกินอาหารขนาดเล็กในน้ำที่กรองจากเหงือก หอยกาบคู่ปรับตัวต่อเนื่องตลอดทำให้พบรูปร่างของหอยกาบคู่หลากหลาย รูปร่างและลักษณะฝ่าหอยกาบคู่ บอกความลับมากมายเกี่ยวกับการใช้ชีวิตได้น่า รูปร่างลักษณะหอย สัมพันธ์กับการใช้ชีวิตของมันที่สำคัญมีดังนี้

พวกฝังตัวดิน: หอยกาบคู่ฝังตัวดินๆ อยู่ในตะกอน ท้องน้ำ ส่วนมากหอยประเภทนี้จะมีความกว้าง และความสูงของฝ่าแตกต่างกันไม่มาก มีเปลือกหนา (หอยแครง และหอยตลับ) บางชนิดลักษณะเปลือกของมันจะเรียบเรียบ (หอยลาย) เพื่อความสะดวกในการฝังตัว หอยกาบคู่ประเภทนี้บางชนิดจะมีหนามที่เปลือกเพื่อป้องกันศัตรูไม่ให้ขุดมันได้ง่าย หอยกาบคู่ที่พบในมหาสมุทรโอเชียน รวมถึง โพซิโดเนียเมีย หรือ โพซิโดเนียมา จะดำรงชีวิตแบบนี้

ฝังตัวลึก: หอยกาบคู่ประเภทนี้ฝังตัวลึกในตะกอน ได้ท้องน้ำ โดยทั่วไปเปลือกจะมีความสูงมากกว่าความกว้างไม่ต่ำกว่า 2 เท่า หอยประเภทนี้มีพอน้ำเข้า และพอน้ำออกจากตัวที่ยาว ในขณะที่อยู่ใต้ตะกอน จะยื่นท่อดังกล่าวไหลบริเวณพื้นท้องน้ำ หอยประเภทนี้พบเป็นฟอสซิลอายุประมาณ 2 ล้านปีเท่านั้น

หอยที่อาศัยอยู่บนพื้นท้องน้ำ: ตัวอย่างรูปร่างลักษณะหอยแบบนี้ คือ หอยแมลงภู่ ซึ่งมีรูปร่างยาวรี ใช้หนวด (กระจุกเส้นใยที่หอยสร้างขึ้นเอง) ในการพุงตัวขณะที่อยู่บนพื้นตะกอน และพันจับวัตถุเพื่อยึดตัว ส่วนหอยเชลล์ อยู่บนพื้นทะเล พัฒนาการเคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็วด้วยการขยับฝ่าเพื่อว่ายน้ำในระยะไม่ไกล สำหรับหอยนางรม เชื่อมประสานฝ่าของมันติดอยู่กับหิน ทำให้รูปร่างของมันมีความหลากหลายมาก สำหรับหอยมือเสือ ใช้หนวดยึด และเจาะฝังในปะการัง ส่วนหนึ่งฝังตัวใต้ตะกอนอีกส่วนโผล่ขึ้นมาด้านบน: รูปร่างหอยประเภทนี้เป็นรูปสามเหลี่ยม เช่น หอยจอบ หรือหอยของปู มักเป็นหอยที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นโคลนที่อ่อน และมีคลื่นแรง ในบริเวณชายฝั่งทะเล มันจะฝังส่วนเรียวลงในตะกอน และใช้หนวดช่วยยึดพื้นโคลน และโผล่ส่วนป้านเหนือพื้นตะกอน

